

Tekst: Matteüs 18: 21 - 35

Lieve gemeente,

Deze maand zijn we bezig met het thema vergeving. Ik kreeg over dit onderwerp een persoonlijk verhaal van een gemeentelid. Ga niet proberen te raden wie het zou zijn, maar luister liever naar de kern.

De mail begint met te vertellen hoe moeilijk dit onderwerp viel, vanwege een seksueel misbruik in het verleden. Misschien help dit jou te schrijven anderen met soortgelijke problematiek, zo gaat het verder; mensen die denken: vergeving .... zegt me niets.

“In preken hoorde ik: God vergeeft jou en doet je zonden weg. Je hebt een schone lei, dus moet je de dader vergeven. Als je dat niet kunt, staat dat tussen jou en God in. Ook van kerkelijke hulpverlening kwam dit geluid. Met andere woorden: we hebben het er niet meer over; we gaan maar door met ons leven. Bovendien werd ik zelf achtervolgd door schuldgevoel: waarom heb ik dit laten gebeuren? Ik kon toch gewoon ‘nee’ zeggen? Ik kon het toch gewoon tegen iemand zeggen, om hulp vragen? Moest ik soms ook mijzelf vergeven?

Ik had het er niet mee over maar vergeven had ik het niet. Ik dacht bij mezelf: mij is nooit vergeving gevraagd, dus ik hoef ook niet te vergeven; kón het ook absoluut niet. Ik had een enorme boosheid in mij. De steeds terugkerende depressies met zelfs de gedachte aan zelfmoord en het feit dat ik mij niet totaal kon geven in mijn huwelijk, nam ik voor lief.

Toen herhaalde de geschiedenis zich, dichtbij in de vriendenkring. Ik stortte in en kon niets meer. Ik kreeg de juiste hulp en leerde dat vergeven niet betekent: we hebben het er niet meer over. Je mág boos zijn en je hulpeloosheid onder woorden brengen.

Ik leerde dat God van je houdt om jezelf, om wie je in Jezus Christus mag zijn en niet om wat je doet of niet doet. Vergeven betekent: God kan, wat ik niet kan. Hij gaat door waar jouw menselijke kracht ophoudt.

Ik werd bevrijd van een last die ik 25 jaar bij me gedragen had. De relatie met mijn, gelukkig tot dan toe, zéér geduldige man, werd zoals hij hoorde te zijn.

Ik durfde andere mensen weer te vertrouwen en ging nieuwe vriendschappen aan. Maar bovenal werd mijn relatie met God hersteld. Niet dat ik nooit meer boos ben ...

Mensen kunnen elkaar zo vreselijk beschadigen. Maar hoe kapot en beschadigd je ook bent, God zegt: Ik maak alle dingen nieuw.”

Tot zover dit persoonlijk getuigenis.

God breekt door boosheid, schuldgevoel, afweermechanismen en vooroordelen heen met zijn genade; God geneest en herstelt relaties. Dat doet Hij met liefde en zorg.

Het gaat in deze preek over ‘moeiten met vergeving’.

We zagen vorige week dat vergeving betekent ‘loslaten’ naar jezelf toe: jezelf vergeven. Vanochtend: ook naar de ander toe.

- onze claims op de ander loslaten
- onze vooroordelen loslaten

- onze reden om de ander minder te achten dan onszelf
- onze aanspraken op een positie of een staat van leven loslaten

In de gelijkenis van de onbarmhartige dienstknecht wordt ons vergeving getekend als een levensstijl van leven in liefde en vrede, zoals God dat in Christus met ons doet. De kern, de clou staat op het einde: het gaat om een van harte vergeven van de ander, een loslaten van de ander,

\*niet langer de ander vasthouden in een noodlottig claim van boosheid, schuldgevoel en onmacht om het leven zelf te leiden,

\* niet langer naar de ander wijzen als de schuldige of hoofdschuldige om jezelf daarachter te verbergen,

\* niet langer de ander voor jou karretje spannen omdat jezelf te lui bent om de schouders eronder te zetten, of omdat je een controlfreak bent of bang om alleen te zijn.

Jezus zegt: 'van harte vergeven'

- God stelt de grenzen van de vergeving en niet de mensen. Petrus vraagt naar de grenzen en vindt zeven keer vergeven al veel. Jezus zegt 70 x 7 maal. Het is niet aan ons dat te bepalen.
- God vraagt van ons meer dan het gewone, omdat Hij ons véél meer dan het gewone geeft. **En mijn niet-vergeven toont een gemis aan Gods genade.**

Negatief gezegd: als ik vol wrok en boosheid leef is er iets mis met mijn geloof, met mijn relatie met God dankzij Jezus.

Vergeving begint bij jezelf, in je eigen hart doordat je de genade van God in Jezus Christus ziet en ontvangt en begint niet met een actie van een ander mens, die andere!

Waarom niet? Omdat God al actie ondernam en vergaf, met een reddingsplan kwam, zijn zoon Jezus naar deze aarde stuurde, die je herkent in de figuur van de koning.

Jezus vertelt een verhaal over een koning met dienaren, zeg maar ambtenaren, ministers. Hij zegt: het Koninkrijk van de hemel, van God si als een koning die rekenschap wilde vragen van zijn dienaren. In het rijk van God gaat het dus als volgt eraan toe:

Er komt een moment dat Jezus ons vraagt: wat heb je gedaan met je tijd, je middelen, en je relaties? En dit verhaal laat dan zien dat dan de onderste stenen boven komen; dingen we voor onszelf, - verborgen -, willen houden zijn onderwerpen van verantwoording; van gesprek.

Zo een ambtenaar die na interne controle blijkt 10.000 talenten schuldig te zijn. 10.000 talenten, hoeveel is dat? Erg veel! Eén talent was 10.000 denarie; en een denarie was een dagloon, dat leest u in de gelijkenis van de arbeiders in de wijngaard. Laten we voor het gemak een dagloon stellen op €100, dan is 1 talent omgerekend in ons waardenstelsel  $100 \times 10.000 = € 1$  miljoen. Deze man was 10.000 talenten schuldig; dat is  $10.000 \times 1$  miljoen = € 10 miljard.

Een niet te betalen bedrag.

Deze ambtenaar is grof nalatig geweest; je kunt denken aan een landvoogd die belasting moest innen, maar dat niet deed. Hij heeft het werk van zijn heer laten zitten, niet mee bezig geweest.

Uit het slot van de gelijkenis blijkt dat wij worden vergeleken met deze dienaar: vers 35: 'zo zal mijn hemelse Vader ook ieder van jullie behandelen'. Wij staan bij God in het krijt. Hoe? Omdat we niet met Gods belangen bezig zijn, ons leven niet leven naar Gods normen, onze tijd, middelen en relaties, die God ons geeft, voor onszelf claimen.

Daar kunnen we nonchalant mee omgaan, en dat doen we veel en graag. In deze gelijkenis zegt Jezus, Gods Zoon, ons: dat is verraderlijk. We komen voor God niet weg met smoesjes. God is geduldig, maar niet vergeetachtig.

Even voor de duidelijkheid: het doel van de gelijkenis is het leven in liefde en vrede met God en elkaar, leven vanuit de vergeving.

Toch hoort hier ook bij wat een kerkvader als advies gaf: 'je hebt nog niet goed nagedacht hoe zwaar je zonden wegen'. Er gaat veel mis in je leven omdat je er niet bij stil staat en de echte verhoudingen niet ziet.

- wij wegen de fouten van een ander op een goudschaaltje en onze fouten op een weegbrug. Bij onszelf is het een splintertje, bij de ander is het een forse balk.
- Gods norm is liefhebben en heilig leven. En bepalend is hoe God die norm stelt + ons ermee voorziet, en niet hoe ik die interpreteer.
- kennis van onze schuld heeft te maken met verdriet over zonden, verdriet naar God, naar onszelf; het heeft te maken met een besef wat het Jezus Christus kostte om onze schuld te dragen, met zijn Godverlatenheid. Het gaat om een van harte vergeven **doordat** we van harte Jezus' vergeving nodig krijgen, en met open handen + een open hart naar Hem toe gaan.

In de gelijkenis lijkt de dienaar zijn schuld te beseffen. Hij smeekt om geduld en zegt: 'ik zal alles terugbetalen'. Maar hij beseft eigenlijk niet de hoogte van zijn schuld. Angst is zijn raadgeefster. En toch! Er staat: 'zijn heer kreeg medelijden'.

Zo is onze God: zijn genade en liefde zijn sprekend en treffend. 'Hij liet hem vrij en schold hem de geleende som kwijt'.

Wat een genadige Koning! Wat is hij warm van hart.

De dienaar kan en mag verder, ondanks zijn grove fout en grote fraude.

En hij loopt naar buiten, treft daar één van de andere dienaren aan, die hem 100 denarie – omgerekend € 10.000 – schuldig was. Hij verandert van houding en eist betaling. Op diens verzoek om uitstel, identiek aan zijn eigen, is het antwoord negatief. Hij houdt hem en daarmee ook zichzelf in een wurggreep. Dat loopt tenslotte fataal af. De Koning noemt hem een slechte dienaar, en opent opnieuw deze zaak.

Waarom eigenlijk? Waarom draagt de Koning hem niet eenvoudig op zijn collega vrij te laten? Is het niet onrechtvaardig een gegeven gratie te herroepen?

Het is van belang te zien dat de dienaren geld van de koning beheerden. Er is dus samenhang tussen het geldbedrag dat de 1<sup>ste</sup> dienaar niet kan afdragen aan de koning en de som die hij nog heeft uitstaan bij een collega. Hij heeft nagelaten op tijd de uitstaande gelden te innen. Daardoor kon hij de koning niet betalen. De koning had hem echter alles kwijtgescholden. Wanneer nu de 1<sup>ste</sup> dienaar na dit enorm gebaar van barmhartigheid, alsnog met harde hand een achterstallige betaling gaat innen, wil hij dus zelf rijk worden op kosten van de koning. Dat maakt hem tot een 'slechte dienaar'. Hij gaat claimen wat niet van hem is om er zelf voordeel bij te halen. Daarom roept de koning hem

tot de orde en laat hij een grondig onderzoek instellen, waarbij in die tijd foltering en beulen aan te pas kwamen.

Claimen wat niet van je is om er zelf voordeel bij te behalen. Dát is: de ander niet van harte vergeven. Je blijft een claim op de ander houden, je laat niet los; en daar kunnen veel redenen voor zijn, maar geen van die is steekhoudend in het licht van Gods genade, Gods grote genade.

Dat betekent niet dat je vriend moet worden met wie je seksueel heeft misbruikt, maar wel je claim op hem of haar loslaten. Deze 1<sup>ste</sup> dienaar had de 2<sup>de</sup> gewoon zijn gang moeten laten gaan. Hij hoefde niet bij hem op visite. Maar zijn fout was de ander in de wurggreep nemen en hem gevangen zetten!

Jezus zegt: 'van harte vergeven', daar gaat het om.

Als wij niet willen vergeven, trekken wij het oordeel naar ons toe, alsof wij rechter zijn, alsof God het eindoordeel in onze handen heeft gelegd.

Allereerst en allermeeft hebben we met God te maken, met onze eigen 10 miljard. En dat geldt ook voor die ander. Als die ander ons kwaad berokkent, dan moeten we het overgeven aan de Here God en bidden om de bekering van die ander. Want in het kwaad dat hij of zij ons doet, misbruikt hij zijn tijd, gaven en middelen die God gaf, en dat om er zelf beter van te worden en zondigt hij tegen God. Dat is het ergste.

Kortom, we moeten geen last op ons nemen die de onze niet is. Ik ga nu even voorbij aan de taak van de overheid om het kwaad te straffen en te zorgen voor handhaving van recht en orde.

Nog een voorbeeld om het wat duidelijker te maken: Als ik een vriend heb, die zijn vrouw en kinderen in de steek laat voor een ander, dan kan ik me zo inleven in het verdriet van die vrouw, dat ik hem niet kan vergeven. Maar ik hoef geen claim op hem te houden ten gunste van de in de steek gelaten vrouw. Zij moet voor haar man bidden, ik voor mijn vriend. Ik kan haar probleem niet oplossen. Dat kan God alleen. God geeft haar kracht, maar Hij geeft mij niet wat zij nodig heeft. Het gevaar is, dat wij als God willen zijn, menen het goede overzicht en rechtsgevoel te bezitten, de juiste oordeelskracht en timing. Dat accepteert God niet omdat Hij God is en goed is en oordeelt. Vergeven betekent: loslaten in het besef: God kan wat ik niet kan, al meen ik van wel. Vergeven is leven van het heerlijke besef: dankzij Jezus is mijn 10 miljard kwijtgescholden. Dan laat ik die 10.000 zitten. Ik vergeef van harte; niet 7x maar 70 x 7 maal.

Amen.